

**Wyrok z dnia 19 maja 1997 r.
I PKN 153/97**

Powołanie do pełnienia funkcji organu egzekucyjnego nie powoduje nawiązania z komornikiem stosunku pracy na podstawie mianowania bądź powołania w rozumieniu Kodeksu pracy.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Janusz Łętowski, Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 19 maja 1997 r. sprawy z powództwa Marka D. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Wojewódzkiego w K. o ustalenie istnienia stosunku pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 28 stycznia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Marek D. pozywając Skarb Państwa - Prezesa Sądu Wojewódzkiego w K. domagał się ustalenia istnienia stosunku pracy. Twierdził, że pozwany wypowiadając mu (jako komornikowi) umowę o pracę dokonał czynności prawnej nie przewidzianej obowiązującymi przepisami i czynność ta nie mogła wywrzeć żadnych skutków prawnych w zakresie stosunku pracy. Wniósł o umożliwienie mu świadczenia pracy na stanowisku komornika.

Strona pozwana nie uznała powództwa.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z 26 czerwca 1996 r. oddalił powództwo. Sąd ten ustalił, że powód zatrudniony był początkowo (od 20 maja 1980 r.) na stanowisku referenta p.o. komornika Rewiru [...] Sądu Rejonowego dla K.-Ś. W dniu 12 stycznia 1982 r. po zdaniu przez niego egzaminu komorniczego, Prezes Sądu Wojewódzkiego na podstawie § 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 grudnia 1960 r. o komornikach (Dz. U. Nr 13, poz. 66) i § 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 maja 1973 r. o uposażeniu pracowników sądów powszechnych, sądów ubezpieczeń społecznych i państwowych biur notarialnych (Dz. U. Nr 26, poz. 148) powołał go na stanowisko komornika tego samego rewiru. Strona pozwana w piśmie z 26 lipca 1993 r. z powołaniem się na art. 34 ust. 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych udzieliła powodowi upomnienia za stwierdzone uchybienia w pracy. Natomiast w piśmie z 2 lutego 1995 r. na podstawie art. 108 § 1 pkt 2 KP udzielona została powodowi nagana w związku ze sporządzeniem przez niego protokołu czynności z 14 września 1994 r., w którym to protokole stwierdził fakt niezgodny z prawdą. Powód stwierdził mianowicie, że tego dnia przeprowadził rozmowę z dłużnikiem Januszem S. w jego miejscu zamieszkania i uzyskał na tej podstawie informacje o jego sytuacji majątkowej, gdy tymczasem dłużnik zmarł 1 września 1994 r. W dniu 2 lutego 1995 r. strona pozwana zawiadomiła Ogólnopolski Związek Zawodowy Komorników o zamiarze wypowiedzenia powodowi umowy o pracę.

Organizacja związkowa wyraziła sprzeciw w piśmie z 6 lutego 1995 r. Strona pozwana 9 lutego 1995 r. wypowiedziała powodowi umowę o pracę, a następnie - 20 lutego 1995 r. - oświadczenie to anulowała powołując się na art. 38 § 3 KP. Po wyczerpaniu trybu konsultacji z organizacją związkową strona pozwana ponownie wypowiedziała powodowi umowę o pracę 31 marca 1995 r.

Sąd Rejonowy w Myślenicach wyrokiem z 11 października 1995 r. uznał oskarżonego Marka D. winnym tego, że dnia 14 września 1994 r. w K., jako komornik Sądu Rejonowego dla K.-Ś. Rewiru [...], poświadczył nieprawdę w protokole czynności komorniczych odnośnie do stanu majątkowego i sytuacji życiowej Janusza S. w ten sposób, że powołał się na oświadczenie co do tych okoliczności złożone przez dłużnika, podczas gdy w dniu 1 września 1994 r. dłużnik zmarł i w dniu spisania protokołu już nie żył - tj. czynu przestępnego określonego w art. 266 § 1 KK. Skazał go na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z zawieszeniem na 2 lata oraz karę grzywny. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Krakowie z dnia 19 grudnia 1995 r.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rozważywszy stan prawny odnoszący się do stosunku pracy komorników ustalił, że powód zatrudniony był na podstawie umowy o pracę i stosunek ten nie przekształcił się na stosunek z mianowania. Przepis art. 13 ustawy o pracownikach urzędów państwowych nie miał więc do powoda zastosowania. Sąd Wojewódzki uznał za nieuzasadnione roszczenie o ustalenie istnienia stosunku pracy i umożliwienie świadczenia pracy, jak i o przywrócenie do pracy.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 28 stycznia 1997 r. oddalił rewizję powoda od omówionego wyroku. Sąd ten podzielił stanowisko Sądu I instancji co do tego, że powód zatrudniony był na podstawie umowy o pracę. Po wejściu w życie ustawy o pracownikach urzędów państwowych, tj. po 1 stycznia 1983 r., powód nie został mianowany, a zatem w chwili dokonania wypowiedzenia nie był mianowanym urzędnikiem państwowym, lecz zatrudnionym na podstawie umowy o pracę. Dokonane wypowiedzenie nastąpiło z zachowaniem przepisów Kodeksu pracy i było uzasadnione, co potwierdził później skazujący wyrok.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego powód wniósł kasację. Zarzucił naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie przepisów art. 22 i następnych KP oraz 45 KP, jak i niezastosowanie do powoda ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, a także naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 11 KPC, które miało istotny wpływ na wynik postępowania i polegało na pominięciu postępowania dowodowego w postępowaniu przed sądem pracy w kwestii okoliczności, w jakich nastąpiło ustalenie stanu majątkowego dłużnika oraz czy powyższe ustalenie było prawdziwe. W konkluzji kasacji powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego w Krakowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu w Krakowie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest uzasadniona.

Wbrew twierdzeniom kasacji Sąd Apelacyjny prawidłowo uznał, że podstawą

zatrudnienia powoda była umowa o pracę. Rozumowanie Sądu Apelacyjnego na tle analizy zmieniających się przepisów prawnych dotyczących komorników jest całkowicie poprawne i przekonująco uargumentowane. Stosunek pracy łączący powoda z Sądem nawiązany został przez zawarcie umowy o pracę z 20 maja 1980 r. Stosunek ten nie przekształcił się w stosunek pracy z mianowania. Powód nie otrzymał nigdy aktu (decyzji) o mianowaniu. Sformułowanie o powołaniu na stanowisko komornika zawarte w piśmie Prezesa Sądu Wojewódzkiego w Krakowie z 12 stycznia 1982 r. adresowanym do powoda zostało prawidłowo zinterpretowane w zaskarżonym orzeczeniu. Nie odnosi się ono do podstawy stosunku pracy, lecz do powierzenia powodowi funkcji organu egzekucyjnego. Trafnie podkreślił Sąd Apelacyjny, że sformułowanie to ma związek z treścią § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 31 grudnia 1960 r. o komornikach (Dz. U. z 1961 r. Nr 13, poz. 66 ze zm.), w którym mowa jest o komorniku jako pracowniku państwowym powołanym do pełnienia czynności egzekucyjnych. Komornik jest organem egzekucyjnym w rozumieniu księgi drugiej Kodeksu postępowania cywilnego i powołanie do pełnienia funkcji organu nie jest równoznaczne z nawiązaniem stosunku pracy na podstawie powołania.

Wbrew twierdzeniom kasacji Sąd Apelacyjny zastosował do powoda ustawę z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214 ze zm.). Prawidłowo ustalił natomiast, że powód nie był urzędnikiem państwowym mianowanym. Żaden z przepisów ustawy nie daje podstawy do przyjęcia, że mianowanie urzędnika państwowego może nastąpić z mocy prawa (na skutek przekształcenia stosunku nawiązanego na innej podstawie). Ustawodawstwo polskie знаło przypadek mianowania z mocy prawa. Przepis art. 10 ust. 2 pkt 7 Karty Nauczyciela zawierał taką konstrukcję odnoszącą się do nauczycieli. Natomiast w kasacji nie wskazano przepisu prawa, z którego treści można by wyprowadzić wniosek o tym, że stosunek pracy powoda nawiązał się na podstawie mianowania lub przekształcił w stosunek pracy z mianowania. Niezasadny jest też zarzut naruszenia art. 11 KPC. Przepis ten został prawidłowo zastosowany w zaskarżonym orzeczeniu. Sąd przyjął bowiem, że przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę (podana związkowi zawodowemu) potwierdzona została wydanym później wyrokiem skazującym. Zgodnie z treścią art. 11 KPC ustalenia wyroku skazującego wydanego w postępowaniu karnym wiążą sąd w postępowaniu cywilnym (a więc i w rozpoznawanej sprawie) co do popełnienia przestępstwa.

Sąd nie mógł zatem przyjąć wbrew ustaleniom wyroku skazującego, że powód nie poświadczył nieprawdy przez powołanie się na oświadczenie dłużnika, który w dacie protokołu już nie żył. Wbrew twierdzeniom kasacji nie narusza art. 11 KPC nieprzeprowadzenie dowodu na okoliczność trafności oceny stanu majątkowego dłużnika i prawidłowości odstąpienia od egzekucji.

Wobec powyższego kasację należało oddalić jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw (art. 393¹² KPC).

=====